
Andrzej Duell

Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Krośnie

ORCID 0009-0001-1503-433X

Charakterystyka zorganizowanej przestępczości narkotykowej w Polsce w latach 2014–2024

Wprowadzenie

Przestępczość zorganizowana jest postrzegana jako jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa. Jednym z jej rodzajów, omawianych w niniejszej pracy, jest przestępczość narkotykowa. W ostatnich latach nabrała ona na znaczeniu ze względu na coraz większą powszechność różnego rodzaju używek wśród społeczeństwa. W publikacji wykorzystano metodę analizy statystycznej oraz metodę analizy dokumentów. W pracy została omówiona przestępczość narkotykowa również na podstawie literatury naukowej oraz przepisów prawnych. W szczególności do analizy transformacji tego rodzaju przestępczości w ostatniej dekadzie posłużyły sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego Policji w ujęciu statystycznym, które są publikowane na stronie internetowej Policji od 2002 roku. Analizie zostały poddane dane dotyczące m.in. liczby wyeliminowanych grup przestępczych, zlikwidowanych laboratoriów narkotyków oraz ilości zabezpieczonych narkotyków.

Hipotezy badawcze:

1. W analizowanym okresie głównym źródłem dochodów zorganizowanych grup przestępczych w Polsce były przestępstwa związane z produkcją i handlem narkotykami syntetycznymi.

2. Na przestrzeni lat zwiększyła się rola laboratoriów narkotyków syntetycznych, a zmniejszyła się liczba plantacji konopi indyjskich.
3. W latach 2014–2024 wzrosła rola Polski jako kraju tranzytowego dla narkotyków trafiających na rynek Europy Zachodniej.
4. W danym okresie pojawiły się nowe odmiany narkotyków syntetycznych, które produkowano w laboratoriach.

Niniejsza praca ma na celu odpowiedzieć na pytanie badawcze: W jaki sposób ewoluowała zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce w latach 2014–2024 oraz jakie były tego implikacje dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa?

Przestępczość zorganizowana w Polsce

Zjawisko przestępczości zorganizowanej jest niezwykle złożone i osiąga wielu dziedzin życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego. W Polsce rozróżnia się powszechnie trzy rodzaje przestępczości zorganizowanej: kryminalną, ekonomiczną oraz narkotykową¹. Przestępczość kryminalna obecnie nie jest już tak częstym zjawiskiem jak w latach 90. XX wieku, kiedy powszechne były porachunki pomiędzy grupami przestępczymi. Obecnie odbywa się to w bardziej dyskretny sposób. Najczęściej popełniane przestępstwa z tej grupy to: uprowadzenia, wymuszenia, szantaże i rozboje. Równie częste są wszystkie czyny związane z nielegalnym handlem bronią, amunicją, fałszowaniem pieniędzy oraz dokumentów i kradzieżami samochodów².

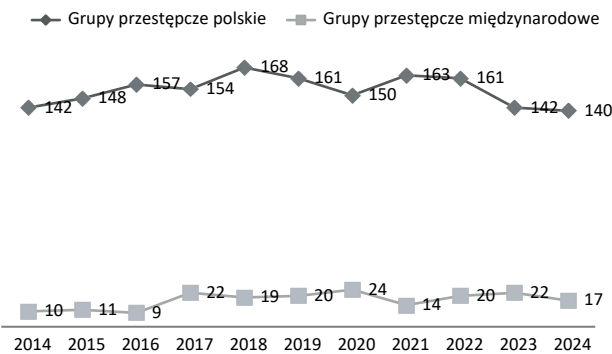
Największą aktywność zorganizowane grupy przestępcze wykazują w obszarze przestępczości ekonomicznej. Skutkuje ona przede wszystkim stratami w budżecie państwa, m.in. poprzez przestępstwa związane z podatkami (VAT, akcyza). Ta grupa przestępstw wpływa na bezpieczeństwo ekonomiczne Polski oraz jest niebezpieczna również dla sektora prywatnego poprzez działalność firm w tzw. szarej strefie, które wpływają na zmniejszenie konkurencyjności na rynku oraz zaniżanie kosztów przez podmioty, które działają z naruszeniem prawa. Działalność w tych sektorach służy do legalizacji zysków z działalności przestępczej oraz inwestowania ich i pomnażania dochodów, które będą niezbędne do popełniania kolejnych przestępstw. Przestępcy korzystają z dynamicznego rozwoju technologii, urządzeń oraz sposobów inwestowania w celu jak najlepszego ukrycia działalności przestępczej³.

¹ E.W. Pływaczewski (2011). *Przestępczość zorganizowana*. C.H. Beck. Warszawa, s. 58–59.

² *Ibidem*, s. 165.

³ *Ibidem*, s. 156–166.

Przestępczość narkotykowa związana jest z produkcją, handlem oraz przemytem narkotyków w ramach działania zorganizowanych grup przestępczych. Jest to kategoria dynamicznie ewoluująca ze względu na tworzenie nowych narkotyków syntetycznych, zastępowanie zabronionych substancji innymi, które nie podlegają kontroli, oraz szukanie nowych sposobów produkcji⁴.

Wykres 1. Wyeliminowane grupy przestępcze w latach 2014–2024
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Na wykresie 1 przedstawiono dane dotyczące liczby wyeliminowanych grup przestępczych polskich oraz międzynarodowych na podstawie danych udostępnianych przez Centralne Biuro Śledcze Policji w Sprawozdaniach o działalności w latach 2014–2024⁵. Wyraźnie zauważalny jest stały poziom liczby zorganizowanych grup przestępczych; wahania są niewielkie.

Tabela 1. Liczba postępowań wszczętych i zakończonych spraw przez CBŚP

Rok	Liczba postępowań wszczętych	Liczba spraw zakończonych
2014	1 366	903
2015	1 129	1 225
2016	1 031	1 285
2017	800	1 086
2018	733	934
2019	630	826
2020	606	816

⁴ *Ibidem*, s. 58–59.

⁵ *Raporty z działalności*. Centralne Biuro Śledcze Policji. <https://cbasp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html> [dostęp: 10.05.2025].

2021	643	845
2022	563	755
2023	529	701
2024	494	695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Powyżej (tab. 1) przedstawiono dane dotyczące liczby postępowań wszczętych oraz zakończonych spraw przez CBŚP w analizowanym okresie. Znacząco zmniejsza się liczba wszczętych postępowań, ale równocześnie zwiększa się liczba zakończonych spraw w porównaniu do wszczętych.

Analiza ewolucji zorganizowanej przestępczości narkotkowej w latach 2014–2024

Przestępczość narkotykowa jest jednym z obszarów, z których grupy przestępcze czerpią zyski do prowadzenia dalszej przestępczej działalności⁶. Przeciwdziałanie tej przestępczości jest niezwykle trudne ze względu na jej często międzynarodowy charakter oraz podział całego procesu na etapy, którymi zajmują się odpowiednio przydzielone osoby⁷. Grupy działające w biznesie narkotykowym charakteryzują się wysokim profesjonalizmem, przede wszystkim ze względu na środki, jakie posiadają. Przekłada się to, na jakość i ilość posiadanego sprzętu, możliwość oferowania wysokich łapówek celnikom oraz funkcjonariuszom i urzędnikom⁸.

Z perspektywy globalnej Europa jest istotnym rynkiem narkotykowym. Jest miejscem, gdzie trafiają narkotyki z całego świata, m.in. z Ameryki Południowej, Azji Zachodniej, Afryki Północnej i Chin. Europa jest również miejscem tranzytowym do przemytu środków na inne kontynenty, a coraz częściej postrzegana jest jako rynek samowystarczalny, ponieważ hodowane są tu konopie indyjskie oraz wytwarzane narkotyki syntetyczne. Polska, ze względu na swoje położenie geograficzne, często postrzegana jako państwo tranzytowe ze względu na przecinanie się szlaków przemytniczych na jej terytorium. Należy zauważyć jednak, że jest to również kraj docelowy, do którego trafiają narkotyki oraz jest również znaczącym wytwórcą, zwłaszcza narkotyków syntetycznych. Bardzo duży wpływ na

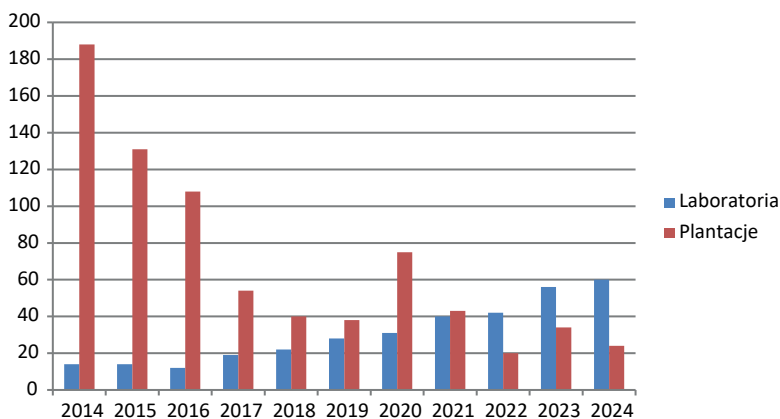
⁶ J. Serdakowski (1997). *Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce*. W: W. Pływaczewski, J. Świerczewski (red.). *Policja polska wobec przestępczości zorganizowanej*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Szczytno, s. 225.

⁷ K. Laskowska (2011). *Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce*. W: E.W. Pływaczewski (red.). *Przestępczość zorganizowana*. C.H. Beck. Warszawa, s. 110.

⁸ J. Serdakowski (1997). *Zorganizowana przestępczość... Op. cit.*, s. 225.

polski rynek narkotykowy mają zagraniczne tendencje oraz popyt w sąsiednich państwach⁹.

Dane udostępniane przez CBŚP dotyczą w szczególności liczby zlikwidowanych laboratoriów narkotyków syntetycznych oraz profesjonalnie zorganizowanych plantacji konopi indyjskich. Można również znaleźć tam ilości zabezpieczonych narkotyków, które na przestrzeni analizowanego okresu zmieniały się. Poniższy wykres 2 przedstawia liczbę zlikwidowanych laboratoriów narkotyków syntetycznych i plantacji konopi indyjskich w latach 2014–2024. Widać widoczny spadek liczby plantacji konopi na rzecz zwiększania się liczby laboratoriów. W 2014 roku zlikwidowano 188 plantacji, natomiast 10 lat później już tylko 24. Liczba plantacji sukcesywnie spadała, poza rokiem 2020, kiedy odnotowano wzrost. W przypadku laboratoriów narkotyków syntetycznych w 2014 roku zlikwidowano ich 14, natomiast w roku 2024 już 60. Wskazuje to na zwiększenie się na rynku ilości narkotyków syntetycznych, na które w ostatnich latach zwiększył się popyt. Ze względu na postęp technologii laboratoria tworzą nowe substancje, które są następnie wypuszczane na rynek, tak było np. z dopalaczami¹⁰.

Wykres 2. Liczba zlikwidowanych laboratoriów narkotyków syntetycznych i plantacji konopi indyjskich

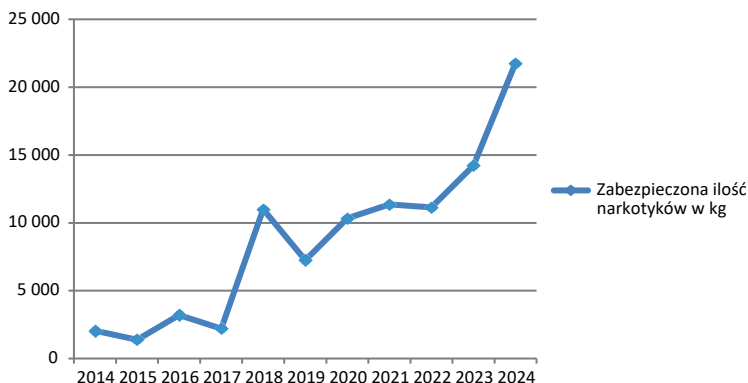
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Wykres 3 przedstawia ilość narkotyków podaną w kg, która została zabezpieczona przez CBŚP w latach 2014–2024. Tutaj również widać znaczący wzrost pomiędzy rokiem 2014 a 2024; ilość zabezpieczonych narkotyków w początkowym okresie analizy wynosiła 2051 kg, natomiast w roku 2024

⁹ E.W. Pływaczewski (2011). *Zorganizowana przestępczość...* Op. cit., s. 166.

¹⁰ *Raporty z działalności...* Op. cit.

było to 21 770 kg. Największy skok, jeśli chodzi o ilość narkotyków, nastąpił pomiędzy rokiem 2017 a 2018 – różnica wynosiła ok. 8800 kg. Od roku 2019 obserwuje się coroczny wzrost ilości zabezpieczonych narkotyków; jest to również powiązane bezpośrednio z liczbą likwidowanych laboratoriów narkotyków syntetycznych oraz plantacji konopi indyjskich.

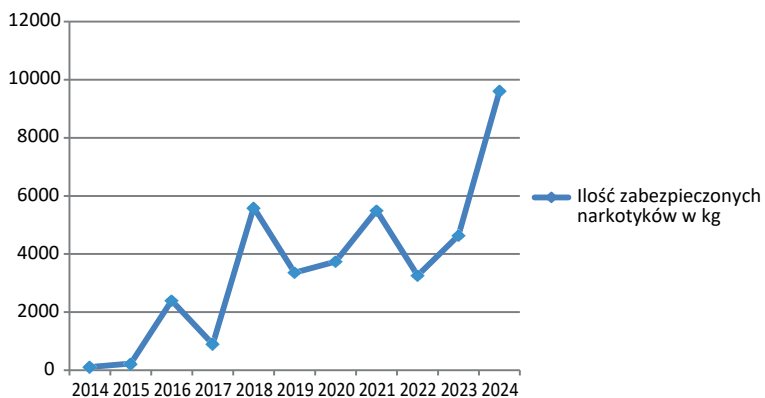

Wykres 3. Ilość zabezpieczonych narkotyków przez CBŚP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Wykres 4 dotyczy ilości narkotyków (w kg), które zostały zabezpieczone w ramach spraw przekazanych do prowadzenia innym jednostkom Policji, w tym uwzględniając również służby zagraniczne. Widoczny jest bardzo duży wzrost ilości zabezpieczonych narkotyków, co wiąże się bezpośrednio z ilością międzynarodowych grup przestępczych działających na terenie Polski. W 2014 roku zabezpieczono 109 kg narkotyków, natomiast w 2024 roku już 9600 kg. Największy wzrost był pomiędzy rokiem 2017 a 2018, wtedy to różnica wynosiła ok. 4700 kg. Pomiedzy rokiem 2023 i 2024 obserwuje się również duży wzrost ilości zabezpieczonych narkotyków – z 4640 kg do 9600 kg.

W latach 2016–2024 w raportach udostępniane były również szczegółowe informacje na temat rodzajów zabezpieczonych narkotyków (Tabela 2). Poniżej przedstawiono te dane wyrażone w kilogramach, wyjątkiem jest GBL i BKM, które wyrażone są w litrach, oraz krzewy konopi indyjskich wyrażone w sztukach. W grupie wyszczególnionych narkotyków są takie, które przez cały analizowany okres utrzymywały w miarę stały poziom, takie, u których obserwowany jest znaczący wzrost, oraz takie, gdzie widoczny jest znaczny spadek. Narkotykiem, którego ilość zabezpieczanych kilogramów rocznie utrzymywała się na stosunkowo podobnym poziomie, jest haszysz. Średnia roczna z lat 2016–2024 to 1 787,4 kg. Haszysz otrzymuje się z konopi; jest to sprasowana żywica konopna.

Wykres 4. Ilość zabezpieczonych narkotyków przez CBŚP w sprawach przekazanych innym jednostkom Policji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Tabela 2. Szczegółowe informacje na temat zabezpieczonych narkotyków

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Amfetamina	407	576	711	940	987	883	750	972	1 185
Haszysz	1 200	737	7 750	493	1 900	296	1 159	886	1 666
Heroina	6	2,5	2,4	0,85	424	103	11	2	1
Kokaina	37	67	24	3 650	3 870	1 920	223	2 268	4 236
Marihuana	861	757	1 450	1 920	1 990	5 877	4 177	2 044	4 617
MDMA	750	69	350	5,7	67,6	103	9	45	24
Metamfetamina	–	43	14	116	201	106	31	24	238
Mefedron	–	7	1,5	7,1	–	1 004	129	370	112
BMK	–	–	1 580 l	59 l	94 l	–	–	–	–
Krzewy konopi	20 461 szt.	17 463 szt.	14 034 szt.	11 480 szt.	39 138 szt.	7 276 szt.	4 642 szt.	2 642 szt.	2 937 szt.
GBL	–	–	1 075 l	134 l	–	–	–	–	–
Narkotyki pozostałe (m.in. nowe substancje psychoaktywne np. 3-CMC, 3-MMC, 4-CMC, 4-MMC)	–	–	–	–	902	1 067	4 649	7 619	9 693

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Raportów z działalności CBŚP.

Do narkotyków, których ilość zabezpieczonych kilogramów wzrosła w analizowanym okresie, możemy zaliczyć m.in. amfetaminę i metamfetaminę. Są to narkotyki zaliczane do grupy stymulantów, czyli substancji psychoaktywnych, które mają pobudzający wpływ na ośrodkowy układ nerwowy. Ich działanie polega m.in. na wzmacnianiu przyjemnych emocji, zwiększeniu energii i poczucia szczęścia. W Polsce amfetamina ma wielu zwolenników. Metamfetamina jest natomiast pochodną amfetaminy, która nie ma aż tylu zwolenników, co również widać po danych CBŚP¹¹. Kolejnym narkotykiem, który służby zabezpieczają w coraz większej ilości, jest kokaina. Jest ona pozyskiwana z liści rośliny występującej w Ameryce Południowej, najczęściej przyjmuje się ją donosowo lub poprzez palenie. Do efektów działania kokainy można zaliczyć pobudzenie, wzmożenie uczucia szczęścia i zintensyfikowaną uważność, jednak jej działanie utrzymuje się ok. 20–45 min, przez co następstwem zażycia jest chęć wzięcia kolejnej dawki, aby podtrzymać ten stan. Liczba zabezpieczonych kilogramów marihuany również wzrosła w analizowanym okresie.

Według badania przeprowadzonego przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i Kantar Polska z 2018 roku marihuana była najczęściej używanym narkotykiem. Jej działanie wiąże się z uczuciem odprężenia, wzmożeniem wrażliwości na bodźce czuciowe, zaburzeniami pamięci i koordynacji ruchowej. Przyjmowana jest najczęściej w postaci suszu poprzez palenie¹².

MDMA, potocznie zwana ekstazy, jest narkotykiem, u którego zauważalny jest spadek ilości zabezpieczanych kilogramów w analizowanym okresie. Skutkami przyjęcia MDMA są kilkugodzinne uczucie euforii, relaksu, intensyfikacja empatii i emocjonalności. Kolejnym z wymienionych narkotyków jest mefedron. W tym przypadku zauważalny jest znaczący wzrost ilości zabezpieczanego narkotyku do roku 2021, w którym nastąpił szczyt – zabezpieczono wówczas 1004 kg. Po roku 2021 zauważalny jest spadek; w roku 2024 zabezpieczono 112 kg. Jest to narkotyk syntetyczny z grupy psychoaktywnych, zwanych powszechnie dopalaczami, ma postać kryształów, które spożywane są doustnie lub wciągane nosem. Zażycie tego narkotyku przypomina połączenie działania MDMA oraz kokainy, utrzymuje się ok. 2–4 godziny i daje efekt po 15–45 min od wzięcia. Wzmacnia uczucie euforii, energii, aktywności psychoruchowej, wpływa również na bezsenność i wzmożoną pracę serca.

BMK jest substancją zawierającą fenyloaceton, który jest prekursorem wykorzystywanym do produkcji amfetaminy. W roku 2018 zabezpieczono rekordową ilość tego środka – 1580 l. Było to możliwe dzięki współpracy CBŚP z innymi jednostkami, takimi jak Krajowa Administracja Skarbowa.

¹¹ Ł. Bijoch, M. Pękała, A. Beroun (2021). *Molekularne podstawy działania wybranych substancji psychoaktywnych*. „Postępy Biochemii”, 67(2), s. 142–143.

¹² *Ibidem*, s. 148.

Jedną z akcji przeprowadzonych wspólnie było zatrzymanie w przesyłkach rekordowej ilości 120 kg BMK, z których można było pozyskać ok. 84 l płynnej formy. Przesyłki zostały nadane w Azji, gdzie cena tej substancji jest nawet dziesięciokrotnie niższa¹³.

Z krzewów konopi indyjskich tworzone są marihuana i haszysz. Marihuana to wysuszona część żeńskich kwiatostanów oraz liści górnych tej rośliny, następnie rozdrobniona. Natomiast haszysz to żywica pozyskiwana z włosków gruczołowych znajdujących się na liściach i kwiatostanach¹⁴. W analizowanym okresie liczba sztuk krzewów konopi indyjskich zabezpieczanych przez CBŚP spadała. Najwięcej zostało zabezpieczonych w roku 2020, natomiast najmniej w roku 2023.

GBL jest substancją psychotropową, która może być przyjmowana nieświadomie, ponieważ przy zastosowaniu odpowiedniego stężenia skutkuje utratą kontroli nad swoim postępowaniem oraz późniejszą amnezją. Poprzez swoje działanie często jest on wykorzystywany jako tzw. pigułka gwałtu. W 2018 roku zabezpieczono rekordowe ilości tego narkotyku¹⁵. Ostatnią grupą, wprowadzoną do raportów w 2020 roku, są pozostałe narkotyki, takie jak nowe substancje psychoaktywne. W tym przypadku zauważalny jest znaczący wzrost – od 902 kg w 2020 roku do 9693 kg w 2024 roku. Narkotyki tam wyszczególnione, tj. 3-CMC, czyli kłofedron, oraz 4-CMC, czyli kłefedron, są syntetycznymi narkotykami, które mają bardzo silne działanie i mogą powodować objawy neurologiczne takie jak halucynacje i napady padaczkowe, objawy sercowo-naczyniowe oraz oddechowe. Rezultaty zażycia tych substancji są krótkotrwałe. Istnieje duże ryzyko przedawkowania, a w konsekwencji śmierci¹⁶.

Według informacji przekazanych przez CBŚP w raportach, w 2017 roku priorytet miały działania mające na celu zabezpieczenie jak największej ilości narkotyków poprzez ujawnianie i likwidację profesjonalnych plantacji

¹³ *Rekordowe zatrzymanie prekursora amfetaminy* (2018). Izba Administracji Skarbowej w Warszawie. https://www.mazowieckie.kas.gov.pl/urzed-skarbowy-w-szydlowcu/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/F8Di/content/rekordowe-zatrzymanie-prekursora-amfetaminy [dostęp: 16.05.2025].

¹⁴ A. Horanin, I. Bryndal (2017). *Konopie – substancje aktywne, właściwości lecznicze i zastosowanie*. „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, 494, s. 78. https://dbc.wroc.pl/Content/41206/PDF/Horanin_Konopie_Substancje_Aktywne_Wlasciwosci_Lecznicze_2017.pdf [dostęp: 17.05.2025].

¹⁵ *Akt oskarżenia za nielegalne nabycie i obrót substancją psychotropową GBL* (2019). Prokuratura Krajowa. <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/akt-oskarzenia-za-nielegalne-nabycie-i-obrot-substancja-psychotropowa-gbl> [dostęp: 18.05.2025].

¹⁶ *Ostrzeżenie publiczne: wzrost liczby zgonów związanych z zażyciem syntetycznych katynonów* (2023). Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku. <https://www.gov.pl/web/wsse-bialystok/ostrezenie-publiczne-wzrost-liczby-zgonow-zwiazanych-z-zazyciem-syntetycznych-katynonow> [dostęp: 18.05.2025].

konopi oraz nielegalnych laboratoriów. Jednym z większych sukcesów była likwidacja nielegalnego laboratorium narkotyków syntetycznych, w szczególności dopalacza 4-CMC, gdzie zabezpieczono ponad 120 kg dopalaczy oraz składniki, z których można było go wyprodukować.

W 2018 roku priorytety działań pozostały te same, a do sukcesów można zaliczyć zabezpieczenie dużej ilości środka GBL, potocznie zwanego „kropelką”, który cieszył się wówczas dużą popularnością. W kolejnym roku bardzo istotna okazała się współpraca ze służbami zagranicznymi, szczególnie z policją niemiecką oraz hiszpańską, w celu wyeliminowania dużej ilości narkotyków z rynku. W 2020 roku współpraca najczęściej podejmowana była z policją hiszpańską, holenderską, niemiecką, czeską i brytyjską. Poza granicami naszego kraju zabezpieczono wówczas ponad 3500 kg narkotyków. W kolejnym roku CBŚP współpracowało z policją krajów wymienionych wyżej i zabezpieczono ponad 5300 kg narkotyków, a w 2022 roku ponad 2700 kg. Kolejny rok cechował się współpracą z policją francuską, litewską, niemiecką, irlandzką i szwedzką. Zabezpieczono wówczas 2660 kg narkotyków. W 2024 roku CBŚP podejmowało współpracę z policją łotewską, francuską, niemiecką, ukraińską, hiszpańską, norweską, belgijską i szwedzką. Za granicami zabezpieczono wówczas prawie 6 700 kg narkotyków.

Podsumowanie

Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce stanowi nadal poważne wyzwanie dla organów ścigania oraz instytucji państwowych. Jej przeciwdziałanie wymaga zintegrowanych, wielopłaszczyznowych działań opartych na wiedzy, technologii i ścisłej współpracy, również międzynarodowej. W latach 2014–2024 w Polsce obserwuje się istotne zmiany w charakterze i strukturze grup przestępczych zajmujących się narkotykami, co również wpływa na ilość zabezpieczanych narkotyków oraz miejsce ich zabezpieczania – w Polsce lub za granicą. Miejsce tradycyjnych grup powoli zajmują elastyczne grupy z rozbudowaną siecią, działające często transgranicznie i korzystające z nowoczesnych technologii w celu produkcji i rozprowadzania narkotyków. Tworzenie profesjonalnych plantacji konopi indyjskich oraz laboratoriów narkotyków syntetycznych wskazuje na chęć krajowej produkcji narkotyków oraz zmniejszenia importu, co przekłada się również na skrócenie łańcucha dostaw oraz możliwość eksportu i pozyskania większych środków na działania przestępcze. Przemysł oraz produkcja nowych narkotyków syntetycznych, takich jak dopalacze, wpływają znacząco na zdrowie publiczne, ponieważ są to środki psychoaktywne, które poprzez swoje działanie mogą powodować częste zgony. Zorganizowana przestępczość narkotykowa często powiązana jest z innymi rodzajami przestępstw, tworząc grupy o multiprzestępczym

charakterze i łącząc w sobie również przestępczość kryminalną i ekonomiczną. Dość często takie grupy przestępcze mogą być powiązane z gangami pseudokibiców. Handel narkotykami łączy się również z przestępczością ekonomiczną, ponieważ uzyskane na dużą skalę środki z obrotu narkotykami często trafiają do legalnego obrotu za pomocą prania pieniędzy¹⁷.

Odpowiadając na główne pytanie badawcze, można stwierdzić, że przestępczość narkotykowa w analizowanym okresie od 2014 do 2024 roku uległa transformacji. Zorganizowane grupy przestępcze zwiększyły swoją skuteczność w produkcji i dystrybucji narkotyków oraz zasięg działania, co spotkało się z adekwatną reakcją państwa dotyczącą prewencji, technologii operacyjnej oraz pogłębiania współpracy międzynarodowej. Zorganizowana przestępczość, w tym ta o charakterze narkotykowym, jest jednym z poważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Zorganizowana przestępczość narkotykowa znacząco wpływa na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, szczególnie na zagrożenie zdrowia publicznego. Wiąże się to bezpośrednio z nowymi substancjami, które są coraz bardziej toksyczne i powodują wiele negatywnych skutków w organizmie. Przestępczość narkotykowa to również ogromne środki finansowe oraz osobowe służb mających na celu walkę z tym procederem. W celu likwidacji laboratoriów oraz plantacji i zabezpieczania narkotyków funkcjonariusze muszą wykonać ogromną ilość pracy operacyjnej oraz śledczej. Wnioski płynące z analizy wskazują na konieczność kontynuowania i wzmacniania współpracy służb krajowych i międzynarodowych, inwestowania w nowoczesne technologie wykrywcze oraz prowadzenia działań prewencyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych. W szczególności ogromne znaczenie działań profilaktycznych wśród młodzieży, która jest bardzo narażona na próby rekrutacji do działań przestępczych w roli kurierów lub dystrybutorów.

Bibliografia

Publikacje książkowe i artykuły naukowe

- Bijoch Ł., Pękała M., Beroun A. (2021). *Molekularne podstawy działania wybranych substancji psychoaktywnych*. „Postępy Biochemii”, 67(2).
- Hornanin A., Bryndal I. (2017). *Konopie – substancje aktywne, właściwości lecznicze i zastosowanie*. „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu” nr 494. https://dbc.wroc.pl/Content/41206/PDF/Horanin_Konopie_Substancje_Aktywne_Wlasciwosci_Lecznicze_2017.pdf [dostęp: 17.05.2025].

¹⁷ P. Opitek (2023). *Międzynarodowa przestępczość narkotykowa w ujęciu kryminalistycznym i kryminologicznym*. „Kwartalnik Prawa Międzynarodowego 2023”, 2, 243. <https://publisherspanel.com/api/files/view/2145964.pdf> [dostęp: 15.05.2025].

- Laskowska K. (2011). *Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce*. W: Pływaczewski E.W. (red.). *Przestępczość zorganizowana*. C.H. Beck, Warszawa.
- Opitek P. (2023). *Międzynarodowa przestępczość narkotykowa w ujęciu kryminalistycznym i kryminologicznym*. „Kwartalnik Prawa Międzynarodowego”, 2. <https://publisherspanel.com/api/files/view/2145964.pdf> [dostęp: 15.05.2025].
- Pływaczewski E.W. (2011). *Przestępczość zorganizowana*. C.H. Beck, Warszawa.
- Pływaczewski E.W. (2020). *Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce*. „Zeszyty Prawnicze”, 20.2.
- Serdakowski J. (1997). *Zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce*. W: Pływaczewski W., Świerczewski J. (red.). *Policja polska wobec przestępczości zorganizowanej*. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Szczytno.

Raporty i analizy

- Raporty z działalności*. Centralne Biuro Śledcze Policji. <https://cbsp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html> [dostęp: 10.05.2025].

Źródła internetowe

- Akt oskarżenia za nielegalne nabycie i obrót substancją psychotropową GBL* (2019). Prokuratura Krajowa. <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/akt-oskarzenia-za-nielegalne-nabycie-i-obrot-substancja-psychotropowa-gbl> [dostęp: 18.05.2025].
- Ostrzeżenie publiczne: wzrost liczby zgonów związanych z zażyciem syntetycznych katynonów* (2023). Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Białymstoku. <https://www.gov.pl/web/wsse-bialystok/ostrezenie-publiczne-wzrost-liczby-zgonow-zwiazanych-z-zazyciem-syntetycznych-katynonow> [dostęp: 18.05.2025].
- Rekordowe zatrzymanie prekursora amfetaminy* (2018). Izba Administracji Skarbowej w Warszawie. https://www.mazowieckie.kas.gov.pl/urzed-skarbowy-w-szydlowcu/wiadomosci/aktualnosci/-/asset_publisher/F8Di/content/rekordowe-zatrzymanie-prekursora-amfetaminy [dostęp: 16.05.2025].

Abstrakt

Celem niniejszego artykułu jest przeprowadzenie kompleksowej analizy zorganizowanej przestępczości narkotykowej w Polsce w latach 2014–2024. Praca obejmuje szczegółową charakterystykę badanego zjawiska, jego główne formy oraz skutki dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Podstawę metodologiczną opracowania stanowi analiza źródeł wtórnych, w tym raportów Centralnego Biura Śledczego Policji, literatury przedmiotu oraz obowiązujących regulacji prawnych dotyczących przestępczości zorganizowanej. W publikacji wykorzystano metodę analizy statystycznej oraz metodę analizy dokumentów. Główne pytanie badawcze brzmi: W jaki sposób ewoluowała zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce w latach 2014–2024 oraz jakie były tego implikacje dla bezpieczeństwa wewnętrznego państwa?

W artykule poddano ocenie również skuteczność działań operacyjnych i prewencyjnych podejmowanych przez Centralne Biuro Śledcze Policji w omawianym okresie. Wyniki przeprowadzonych analiz wskazują, iż zorganizowana przestępczość narkotykowa w Polsce w ciągu ostatniej dekady uległa znaczącej transformacji i profesjonalizacji. Zaobserwowano spadek liczby nielegalnych upraw konopi indyjskich przy jednoczesnym dynamicznym wzroście znaczenia laboratoriów produkujących narkotyki syntetyczne. Pomimo rosnącej skali i złożoności tego rodzaju przestępczości, działania podejmowane przez CBŚP oraz inne wyspecjalizowane służby przyniosły wymierne rezultaty, co znalazło odzwierciedlenie w ograniczeniu działalności zorganizowanych grup przestępczych oraz poprawie poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego.

Characteristics of Organized Drug-Related Crime in Poland in the Years 2014–2024

Abstract

The aim of this article is to conduct a comprehensive analysis of organized drug-related crime in Poland between 2014 and 2024. The study provides a detailed characterization of the phenomenon, its main forms, and its impact on the country's internal security. The methodological foundation of the article is based on an analysis of secondary sources, including reports from the Central Bureau of Investigation (CBŚP), subject-matter literature, and the applicable legal regulations concerning organized crime. The publication employs the method of statistical analysis and the method of document analysis. The main research question is: How has organized drug-related crime evolved in Poland during the years 2014–2024, and what implications has this had for national internal security?

The article also assesses the effectiveness of operational and preventive measures undertaken by the Central Bureau of Investigation during the discussed period. The findings indicate that organized drug crime in Poland has undergone significant transformation and professionalization over the past decade. A decrease in illegal cannabis cultivation has been observed, alongside a dynamic increase in the role of laboratories producing synthetic drugs. Despite the growing scale and complexity of this type of crime, the actions taken by CBŚP and other specialized services have yielded measurable results, as reflected in the reduction of organized criminal group activities and the improvement of internal security levels.

Słowa kluczowe: przestępczość zorganizowana, bezpieczeństwo, CBŚP, przestępczość narkotykowa

Keywords: organized crime, security, CBŚP, drug-related crime

Andrzej Duell – mgr bezpieczeństwa wewnętrznego, absolwent Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie. Od 2024 roku nauczyciel akademicki na Wydziale Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie. Były żołnierz Wojska Polskiego, były funkcjonariusz Straży Granicznej, emerytowany oficer Policji z 19-letnim stażem, ostatnie 10 lat na stanowisku eksperta w Wydziale ds. Zorganizowanej Przestępczości Ekonomicznej Zarządu w Rzeszowie Centralnego Biura Śledczego Policji.